

ผลของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา *

Effects of Guidance Activities According to the Career Selection Theory
for Developing Self-understanding and Career Selection for Mathayomsuksa Five
Students at Prataungtipvittaya School

วชิรวิทย์ มาลาทอง **

จิตตินันท์ บุญสุธิกรกุล ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 56 คน มีจำนวน 2 ห้องเรียน ที่มีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีนักเรียนในกลุ่มทดลอง 28 คน และกลุ่มควบคุม 28 คน ตัวแปรตามคือ การเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและอาชีพ ทั้งหมด 6 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบสถิติ Paired-Sample t-test, Independent-Sample t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพมีผลต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา และ 2) ภายหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพสูงกว่าเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมแนะแนว, ทฤษฎีการเลือกอาชีพ, การเข้าใจตนเอง, โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา”

** นายวชิรวิทย์ มาลาทอง นิสิตปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, E-mail: wachirawit2529@gmail.com

*** รศ.ดร.จิตตินันท์ บุญสุธิกรกุล ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The purpose of this research were: 1) to study the effect of guidance activities according to the career selection theory for developing self-understanding and career selection and 2) to compare self-understanding and career selection of student between the experimental group students who participated in the guidance activities according to the career selection theory for developing self-understanding and career selection with control group students for mathayomsuksa five students at Prataungtipvittaya School, second semester, school year 2013. This research was the quasi experimental design. The populations were two classes of mathayomsuksa five that were not different. Simple Random Sampling was utilized. One class was selected as the experimental group and the others was a control group. The experimental group participated in the program for 6 sessions, 60-90 minutes per each session per week. The instruments used in this research were the effect of guidance activities according to the career selection theory for developing self-understanding and career selection and the effect of guidance activities according to the career selection theory for developing self-understanding and career selection. Mean, Standard Deviation, Paired-Sample-test and Independent-Sample t-test were used for data analysis. The research results indicated that: 1) the guidance activities according to the career selection theory for developing self-understanding and career selection effect to students and 2) After participating in activities, the post test, the experimental group score were significantly higher than before participating in the activities.

Keywords: guidance activity / career selection theory / self-understanding / Prataungtipvittaya School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือเป็นที่รู้จักกันในนามประชาคมอาเซียน (Association of South East Asian Nations: ASEAN) ซึ่งเป็นองค์ระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ.2558 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดประสงค์หลักของความร่วมมือ คือ การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามการที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยแรงงานที่เพียงพอกับความต้องการในแต่ละหน่วยธุรกิจ นอกจากนี้ยังต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพและความสามารถตรงตามตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลให้หน่วยธุรกิจและภาพรวมระบบเศรษฐกิจของประเทศดำเนินไปในทิศทางที่ดี โดยปัจจุบันพบว่าประเทศไทยมีบัณฑิตระดับปริญญาตรีสำเร็จการศึกษาป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานปีละประมาณ 600,000 คน และมีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2556) จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) ได้ทำการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากร พบว่ายังมีผู้ว่างงานอยู่อีกจำนวนมาก เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้ว่างงานประมาณ 219,000 คน พบว่าระดับการศึกษาที่มีผู้ว่างงานมากที่สุดคือ ระดับอุดมศึกษา 126,000 คน รองลงมาคือ ระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย 39,000 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 29,000 คน ระดับประถมศึกษา 19,000 คน และผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา 6,000 คน

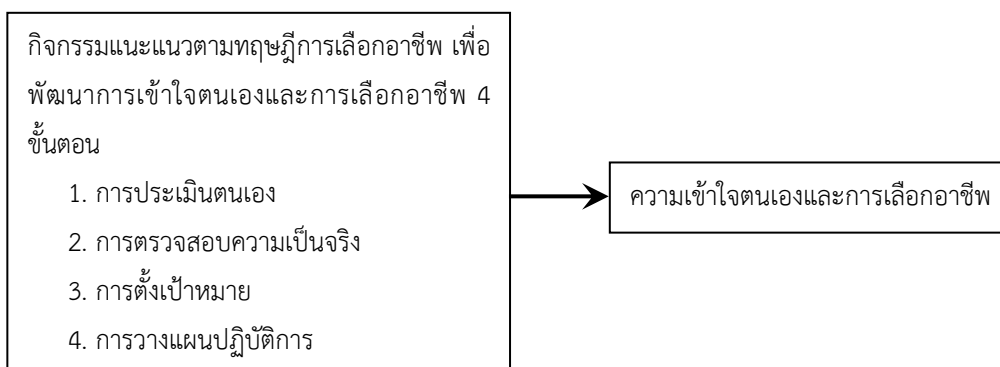
จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าร้อยละ 50 ของผู้ว่างงานทั้งหมดเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) เนื่องมาจากความไม่เข้าใจตนเองภายหลังการศึกษาจบในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อันเป็นผลมาจากนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาในการเข้าใจตนเองและอาชีพ ส่งผลให้การเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาผิดพลาดไปด้วย แสดงให้เห็นว่า การเลือกอาชีพจึงมีความสำคัญมาก คนที่เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองย่อมก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน และยังมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับตนเองก็จะเกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน (วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ และเรวัต ดันตยานนท์, 2549 และ สุภาวดี ทองบุญส่ง, 2556) ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยเหลือให้นักเรียนเข้าใจตนเองและค้นพบศักยภาพของตนเอง (ศศิวิมล เกลียวทอง, 2556) ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง (ศิรินยา จิระเจริญพงศ์, 2556) ซึ่งต้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเองสำรวจความถนัด ความสนใจ ทักษะ ที่จะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเริ่มอาชีพของตน (กรรณิการ์ จักรกรรต, 2555; ฐิติพัฒน์ โกเมนพรรณกุล, 2555 และ ธมน ชัชวาลกิจกุล, 2556) Dr.Raymond A. Noe ศาสตราจารย์พิเศษจิตวิทยาทางด้านอาชีพชาวอเมริกันของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michigan State University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีชื่อเสียงทางด้านการสอนและวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนทางอาชีพ (Noe *et. al.*, 2003) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาทางอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การประเมินตนเอง (Self Assessment) การตรวจสอบความเป็นจริง (Reality Check) การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) และการวางแผนปฏิบัติการ (Action Planning) ซึ่ง Noe เสนอว่าเป็นกระบวนการ พัฒนา ทางด้านอาชีพที่มีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาเป็นเวลา 5 ปี และจากการสัมภาษณ์หัวหน้ากิจกรรมแนะแนวและครูผู้สอนแนะแนวให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา พบว่านักเรียนส่วนหนึ่งที่ยังไม่ทราบว่าตนเองถนัดอะไร มีความสามารถอย่างไร ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์แนวคิดของ Dr.Raymond A. Noe นำมาสร้างกิจกรรมให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการวางแผน การศึกษาต่ออันจะส่งผลต่อการเลือกอาชีพที่ตรงตามความถนัดและความสามารถของตนได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่มีความหลากหลายอาชีพ ซึ่งต้องการคนที่จะต้องเข้าใจตนเองอย่างเด่นชัด เพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองให้เป็นบุคลากรในตลาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยาก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพโดยการประยุกต์แนวคิดของDr.Raymond A. Noe สามารถทำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพสามารถเข้าใจตนเองและเลือกประกอบอาชีพได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 112 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 28 คน โดยวิธีการได้มา ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากจาก 4 ห้องเรียนเหลือ 2 ห้องเรียน

2.2 ผู้วิจัยนำแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพไปวัดนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียน เพื่อทดสอบความเท่าเทียมระหว่างนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียน พบว่าคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนทั้ง 2 ห้องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อเลือกห้องเรียนใดเป็นกลุ่มทดลองและห้องเรียนใดเป็นกลุ่มควบคุม

2.3 นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเอง และการเลือกอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอนวิชาแนะแนวตามปกติ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพ

3.2 ตัวแปรตาม คือ การเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำแนกได้ 2 ประเภท คือเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ กิจกรรมฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คือ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลักและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นผู้ตรวจความเหมาะสมของกิจกรรมฯ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวแบ่งการดำเนินการเป็น 6 ครั้ง ครั้งละประมาณ 60-90 นาที ทุกวันจันทร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 2 ชุดดังนี้

2.1 แบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อความถามเป็นข้อความเชิงบวก โดยแบ่งช่วงคะแนน 1-5 คะแนน ตามความมากน้อยของระดับความเป็นจริงของผู้ตอบในแต่ละข้อความนั้นๆ คือ ความเป็นจริงมากที่สุด 5 4 3 2 1 ความเป็นจริงน้อยที่สุด มีข้อความถามทั้งสิ้น 45 ข้อคำถาม ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) การเข้าใจตนเอง (2) การเลือกอาชีพ โดยมีองค์ประกอบย่อยคือ การตรวจสอบ ความเป็นจริง การตั้งเป้าหมาย และการวางแผนปฏิบัติ และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach' Alpha Reliability Coefficients) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.963

2.2 แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ในกิจกรรมแต่ละครั้งของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองกิจกรรมแต่ละครั้ง ลักษณะของแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน มีลักษณะเกี่ยวข้องกับคำถามที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ในกิจกรรมแต่ละครั้ง นักเรียนเขียนตอบกับประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ในการนำไปสู่การเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบวัดเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนน ต่อไปนี้

2.1 แบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Paired – Samples t – test

2.2 จากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Paired – Samples t – test

2.3 จากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองซึ่งเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Independent – Samples t – test

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

หลังการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการพัฒนาตนเองและการเลือกอาชีพเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทดสอบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบวัดกิจกรรมแนะแนว ตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งได้ผลการทดสอบความแตกต่างของผลคะแนนดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือก อาชีพ เพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	ผลคะแนนแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือก อาชีพ		ผลต่างของคะแนน
	เพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ		
	ก่อนจัดกิจกรรม	หลังจัดกิจกรรม	
ค่าเฉลี่ย	156.85	172.67	-15.82
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	27.40	18.81	8.59

จากตารางที่ 1 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพจากคะแนนเต็ม 225 คะแนน พบว่ามีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนจัดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ 156.85 และ 27.40 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 6 ครั้ง มีค่าเท่ากับ 172.67 และ 18.81 คะแนน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือก อาชีพ
เพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตาม
ทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม	ผลคะแนนแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือก อาชีพ		ผลต่างของคะแนน
	เพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ		
	ก่อนจัดกิจกรรม	หลังจัดกิจกรรม	
ค่าเฉลี่ย	161.71	157.60	4.11
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	20.52	13.45	7.07

จากตารางที่ 2 พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพจากคะแนนเต็ม 225 คะแนน พบว่ามีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนจัดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ 161.71 และ 20.52 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังจัดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ 157.60 และ 13.45 คะแนน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพเสร็จสิ้น รวม 6 ครั้ง ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ สามารถพัฒนาให้นักเรียนเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ โดยสังเกตได้จากค่าเฉลี่ยผลคะแนนที่ได้จากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพภายหลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการ
เข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองโดยการ
ทดสอบแบบจับคู่ด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Sample t - test)

กลุ่มทดลอง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยผลต่าง ของคะแนน	t	P
ก่อนการทำกิจกรรม	28	156.85	27.40	-15.82	-2.707	0.012
หลังการทำกิจกรรม	28	172.67	18.81			

นอกจากนี้เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบนักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพด้วยแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพอีกครั้ง (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและการหลังทดลองโดยการทดสอบแบบจับคู่ด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Sample t - test)

กลุ่มควบคุม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนน	t	P
ก่อนการทำกิจกรรม	28	161.71	20.52	4.11	.893	.380
หลังการทำกิจกรรม	28	157.60	13.45			

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนตามปกติโดยครูแนะแนวของโรงเรียนมีผลคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ ทั้งในครั้งที่ 1 และ 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพซึ่งประยุกต์แนวคิดของ Noe *et.al.* (2003) ที่ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การประเมินตนเอง เช่น ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ค่านิยม บุคลิกภาพด้านอาชีพของตนเอง (2) การตรวจสอบความเป็นจริง (3) การตั้งเป้าหมาย และ (4) การวางแผน ปฏิบัติการ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเภททวิศึกษาได้จริง โดยเริ่มจากการที่นักเรียนได้วิเคราะห์ รู้จักตนเองได้อย่างชัดเจน และตรงกับความเป็นจริงทางด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ทักษะ และบุคลิกภาพ ทางด้านอาชีพของตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพมีองค์ประกอบสำคัญที่ให้นักเรียนเข้าใจตนเอง ตรวจสอบตนเองทางด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ค่านิยม ทักษะ บุคลิกภาพทางด้านอาชีพของตนเอง ตรวจสอบความเป็นจริง การตั้ง เป้าหมาย และการวางแผนปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบการเลือกอาชีพ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เห็นภาพของตนเองมากขึ้น เพื่อที่จะได้ประเมินตนเองตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนต่อไปในอนาคต (ศศิวิมล เกลียวทอง, 2556) ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลอง อาทิ “...จากแบบทดสอบ (S.D.S.) ผลที่ออกมาตรงกับบุคลิกภาพ

ความสามารถ ทักษะและความสนใจของตนเอง ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าแน่ใจว่าตนเองควรจะเรียนด้านใดและเหมาะสมกับอาชีพใดในการทำงานในอนาคต...” (บันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 2) หรือ “...จากแบบสำรวจทำให้ข้าพเจ้าได้รู้ถึงความถนัด ความสามารถของตนเองว่า ข้าพเจ้ามีความถนัดด้านใด เช่น การช่วยเหลือบุคคลอื่น การใช้ถ้อยคำที่ดี การใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพราะชอบช่วยเหลือคนอื่นในเวลาที่ลำบาก มีการใช้คำพูดที่ดี และเหมาะสมกับสถานที่และเวลา...” (บันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 3) หรือ “...ข้าพเจ้าสามารถวางแผนการศึกษาและการเลือกอาชีพตามความรู้ ความสามารถของตนเอง เช่น ฉันชอบเรียน วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงเลือกศึกษาด้านวิทยาศาสตร์หรือคหกรรมศาสตร์...” (บันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 4) ซึ่งสอดคล้องกับ กองส่งเสริมการมีงานทำ (2547) “...บุคคลต้องรู้จักตนเอง ประเมินตนเองตามความสามารถเป็นจริง เพื่อให้การวางแผนการศึกษาและการเลือกอาชีพ หากเลือกคณะ สาขาวิชาหรืออาชีพที่ไม่ตรงกับบุคลิกภาพ ลักษณะ อุปนิสัยความรู้ ความสามารถ ความถนัด ทักษะและความสนใจแล้วอาจทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนหรือทำงานได้อย่างมีความสุข เช่น ไม่สามารถเรียนได้ตามหลักสูตรได้แล้วต้องเปลี่ยนสาขาวิชาหรือคณะใหม่ทำให้เสียเวลาและทุนทรัพย์โดยไร้ซึ่งประโยชน์ หากอาชีพทำไม่ได้หรือไม่อยากประกอบอาชีพตามคณะ สาขาวิชาที่ร่ำเรียนมาโอกาสเปลี่ยนงานบ่อย และไม่สามารถทำงานได้อย่างยาวนาน เป็นต้น...”

นอกจากนี้ในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตร คณะ สาขาวิชา และรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์และคุณสมบัติของคณะ สาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ลักษณะของงาน คุณสมบัติของผู้ที่ประกอบอาชีพ ดังจะเห็นได้จากการบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลอง “...ข้าพเจ้ามีความสนใจคณะวิทยาศาสตร์ สาขาจุลชีววิทยา เป็นอันดับที่หนึ่ง โดยคุณสมบัติและเกณฑ์ในการคัดเลือกที่จะสามารถในการสอบเข้านั้น ข้าพเจ้าได้เข้าไปสืบค้นที่ www.sci.ku.ac.th...” หรือ “...ข้าพเจ้าอยาก เป็นสัตวแพทย์ ข้าพเจ้าจึงเข้าไปสืบค้นข้อมูลที่ www.vet.ku.ac.th ซึ่งเป็นของคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์...” (บันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 6) ในขณะเดียวกันผู้วิจัยได้นำความรู้ ข้อมูลทางคณะ สาขาวิชาและข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาโอกาสที่จะได้เข้าเรียนในคณะที่นักเรียนอยากเข้าศึกษาและตั้งใจจริง พบว่านักเรียนสามารถประเมินตนเองได้ตามศักยภาพของตนเอง ความสามารถของตนเอง และได้รู้จักตนเองที่แท้จริงที่สามารถเลือกเรียนคณะและสามารถที่จะนำไปสู่การการเลือกอาชีพได้อย่างที่ถูกต้องตามที่นักเรียนมีความต้องการ กล่าวได้ว่า เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจตนเอง รู้ถึงความสามารถ ทักษะ และการเลือกอาชีพแล้ว นักเรียนยังสามารถนำมาประเมินกับคุณสมบัติของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ธนภัทร รุ่งธนาภิรมย์ (2556) ที่กล่าวว่า “...ผู้ที่เข้าใจตนเอง คือ ผู้ที่เข้าใจว่าตนเอง ต้องการอะไร รู้ศักยภาพ และข้อจำกัดของตนเอง รวมถึงรู้เป้าหมายในการดำเนินชีวิต จึงมักจะเลือกทำในสิ่งที่อยากทำ และเลือกที่จะไม่ทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ การตัดสินใจที่มุ่งมั่นและความมั่นใจที่พอดีไม่มากไม่น้อยเกินไปนี้เองที่ส่งผลให้พวกเขามีความเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ และทำให้ผู้อื่นอยากที่จะเดินตามเพราะรู้สึกปลอดภัย โดยปริยาย การทำความเข้าใจของตนเองของผู้ที่รู้จักตนเองนี้ แตกต่างจากการเอาแต่ใจตัวเองหรือการเห็นแก่ตัว เพราะการเห็นแก่ตัว คือการหาประโยชน์ใส่ตัวโดยไม่สนใจว่าผู้อื่นจะเดือดร้อนสักเพียงใด ในขณะที่การรู้จักตนเองเป็นการกระทำในสิ่งที่ตัวเราเองมีความสุข แต่ก็ไม่ได้ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เป็นต้น..”

สรุปผลการวิจัย

1. กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ สามารถพัฒนาความสามารถในการรู้จักตนเองและการเลือกอาชีพ โดยนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพมีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมฯ ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ มีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมฯ ก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ สามารถพัฒนาความสามารถในการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองจะมีคะแนนจากแบบวัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ สามารถพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ ดังนั้นผู้ที่มีความสนใจที่จะนำกิจกรรมฯ นี้ไปใช้ควรศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งจะสามารถนำกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของทางโรงเรียนและมีความเหมาะสมกับอายุและประสบการณ์ของผู้เรียนในโรงเรียน

1.2 จากการดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยพบว่า มีนักเรียนบางส่วนไม่ชอบเขียนอธิบายลงในแบบบันทึกกิจกรรมฯ ดังนั้นผู้ที่สนใจที่จะนำกิจกรรมฯ ไปใช้ควรปรับใบงานให้มีการเขียนน้อยลง โดยอาจทำเป็นแบบสอบถามให้เขียนเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน หรืออาจปรับให้นักเรียนนำเสนอด้วยวิธีการพูดแสดงความคิดเห็นแทนการเขียน

1.3 ในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ นักเรียนเสนอว่าควรมีการยกตัวอย่างบุคคลจริงที่เข้าใจตนเองและสามารถเลือกอาชีพที่ตรงตามความสามารถและบุคลิกภาพของตนเองได้อย่างถูกต้องด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพเพิ่มเติม โดยนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนอื่นๆ เพื่อดูพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพ ซึ่งจะได้หาแนวทางในการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.2 ควรมีการติดตามผลของการเข้าร่วมกิจกรรมฯ หลังจากนักเรียนจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายว่านักเรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้พัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพไปใช้ในการตัดสินใจในเรื่องของการศึกษาต่อ และการเลือกประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีคุณสมบัติ ความสามารถ ทักษะ ได้มากน้อยเพียงใด

2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเข้าใจตนเอง และการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นอกเหนือจากตัวแปรที่ได้ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เช่น ความมุ่งหวังในอนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการเข้าใจตนเอง และการเลือกอาชีพ เปรียบเทียบระหว่างเพศ ระดับการศึกษา เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรรณิการ์ จักรกรต. (2555). “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบค้นพบโดยการแนะแนวทาง.”

วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 5, 1 (ม.ค.-เม.ย.2555): 710-721.

กองส่งเสริมการมีงานทำ.(2547).การแนะแนวอาชีพ.สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน2548

จิตติพัฒน์ โกเมนพรรณกุล. (2555). “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาปฏิบัติกิตติาร 1 ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติทางดนตรีสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี.” วารสารวิชาการ Veridian E Journal. 5, 1 (ม.ค.-เม.ย.2555): 215-228.

ธนภัทร รุ่งธนาภิรมย์. (2556). รู้จักตนเอง. กรุงเทพฯ: At4print Co.,Ltd.

ธมน ชัชวาลกิจกุล. (2556). “การพัฒนากิจกรรมโครงงานภาษาอังกฤษเกี่ยวกับเรื่องท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมเพื่อพัฒนาทักษะทางการอ่านเขียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6, 1 (ม.ค.-เม.ย.2556): 224-242.

วิวรรณ ธาราธิรัฐโชติ และ เรวัต ตันตยานนท์. (2549). เส้นทางนักลงทุน+เส้นทางผู้ประกอบการ: 2 ทักษะของการเลือกเส้นทางอาชีพสำหรับคนรุ่นใหม่.กรุงเทพฯ: ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ศศิวิมล เกลียวทอง. (2556). “ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6, 3 (ก.ย.-ธ.ค.2556): 443-460.

ศิรินยา จีระเจริญพงศ์. (2556). “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6, 3 (ก.ย.-ธ.ค.2556): 537-555.

สุภาวดี ทองบุญส่ง. (2556). “ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสังกัด สำนักงานอัยการสูงสุด.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6, 2 (พ.ค.-ส.ค.2556): 541-551.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2556

จาก www.nso.go.th/

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2556). รายงาน เผยแนวโน้มการว่างงาน ผู้จบปริญญาตรี ปี 2556.

สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2556 จาก www.thaigov.go.th/

ภาษาต่างประเทศ

Noe, R. A. (2003). *Human Resource Management: Gaining a Competitive Advantage*.

Illinois: Austin Press.